

Les 1 Stad met rechten

Floris V was graaf van Holland en Zeeland. Hij liet het **Binnenhof** bouwen. Hij gaf de boeren en de steden rechten, maar werd door edelen vermoord. De steden hadden muren, poorten en in het midden een kerk.

De bewoners heetten **poorters**. Een stad had stadsrechten en mocht zichzelf besturen. Het bestuur bestond uit **schepenen** en een **schout**. Misdadigers werden in de stad streng gestraft. Soms werden ze aan de **schandpaal** gezet, soms werden ze **verbannen**.

Floris V

Graaf van Holland en Zeeland. Hij gaf de boeren meer macht en werd daarom vermoord.

het Binnenhof

Woning van Floris V. Hij liet het bouwen met de Ridderzaal.

de poorter

Een inwoner van een stad. Een ander woord voor poorter is burger.

de schepen

Een rijke burger die de stad bestuurde met andere schepenen en de schout.

de schout

In vroeger tijden het hoofd van de rechtbank en de politie.

de schandpaal

Een paal waaraan je vastgezet werd als straf. Iedereen mocht je beledigen, bekogelen of bespugen.

verbannen

Iemand voor altijd wegsturen uit een stad of land.

Les 2 Werk en kerk

In de stad vormden ambachtslieden met hetzelfde beroep **gilden**. Alleen wie lid was van het gilde mocht het beroep uitoefenen. Het gilde bepaalde de prijs en kwaliteit van de producten. Om lid te worden van een gilde werd je eerst **leerling**, dan **gezel**.

Dan moest je een **proef** doen. Als je slaagde, was je **meester** en kon je zelf lid worden van het gilde. De kerk was het mooiste en grootste gebouw van de stad. Iedereen was gelovig en wilde dingen doen voor het geloof.

Pelgrims gingen op reis, soms wel maandenlang.

het gilde

Een vereniging van mensen met hetzelfde beroep in de middeleeuwen.

de leerling

Iemand in opleiding bij een gildemeester. Hij kreeg niet betaald voor zijn werk.

de gezel

Iemand die al een tijd bezig was aan zijn opleiding bij een gildemeester. Hij kreeg betaald voor zijn werk.

de proef

Een examen om te testen of iemand meester kan worden.

de meester

Iemand die klaar is met zijn opleiding en lid kan worden van een gilde.

de pelgrim

Iemand die naar een heilige plaats reist om daar te bidden.

Les 3 Vechten voor het geloof

Jeruzalem is voor joden, christenen en moslims een heilige stad.

Toen de Turken Jeruzalem veroverden, waren christelijke pelgrims er niet langer welkom. Paus Urbanus II riep daarop op tot een **kruistocht**.

Tienduizenden mensen, edelen, ridders, boeren en zwervers, deden eraan mee. In 1099 veroverden de kruisvaarders Jeruzalem. Toch lukte het niet om de moslimlegers definitief te verslaan. De moslims heroverden Jeruzalem en verjoegen de **kruisvaarders**. Wel kregen de pelgrims weer toegang tot de stad. Door de kruistochten ontstond er handel in specerijen, zijde en rijst tussen het Midden-Oosten en Italiaanse steden.

Jeruzalem

De hoofdstad van Israël en een heilige stad voor christenen, joden en moslims.

de kruistocht

Een gewapende reis van duizenden christenen om Jeruzalem te bevrijden.

de kruisvaarder

Iemand die naar Jeruzalem trok om de heilige stad te veroveren.

Maak een keuze

Om het verleden te begrijpen moet je weten hoe je bronnen kiest en hoe je deze bronnen gebruikt. Zo kun je gebeurtenissen uit het verleden beter begrijpen en verklaren.

Les 1

Je hebt regels van vroeger en nu gelezen. Zo kun je bepalen of regels die in steden gelden bij vroeger, bij nu of bij beide horen.

Les 2

Je hebt romaanse en gotische bouwstijlen bestudeerd. Zo kun je bepalen of een kerk romaans of gotisch is.

Les 3

Je hebt informatie over bedevaartsoorden gelezen. Zo kun je bepalen voor welk geloof elk oord belangrijk is.

Zo leer je voor de toets

- Bekijk de samenvatting.
- Leer de teksten en de dik gedrukte woorden.
- Vraag iemand om je te overhoren.

De toets is op

